

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії **Сидоренко Наталія Олександрівна, 1985 року народження, громадянка України** освіта вища: у **2009 році** закінчила **Київський національний університет імені Тараса Шевченка** за спеціальністю «Правознавство» (диплом магістра права з відзнакою).

З вересня 2021 року по теперішній час аспірантка заочної форми навчання аспірантури (ад'юнктури) і докторантури Національної академії внутрішніх справ, виконала акредитовану освітньо-наукову програму **Національної академії внутрішніх справ**.

На сьогодні адвокат, викладач кафедри цивільно-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології НАВС.

Разова спеціалізована вчена рада утворена наказом **Національної академії внутрішніх справ** від «05» травня 2025 року № 648, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради - **Ганни Чурпіти**, доктора юридичних наук, професора, професора кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ.

Рецензентів - **Андрія Петровського**, кандидата юридичних наук, доцента, професора кафедри цивільного права та процесу Національної академії внутрішніх справ;
Анжели Калінюк, доктора філософії з галузі знань «Право», доцента, завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП Національної академії внутрішніх справ.

Офіційних опонентів - **Світлани Бичкової**, доктора юридичних наук, професора, головного наукового співробітника відділу проблем приватного права та процесу Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України;

Оксани Угриновської, кандидата юридичних наук, доцента, доцента кафедри цивільного права та процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

на засіданні «26» червня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Право» **Сидоренко Наталії Олександрівні** на підставі публічного захисту дисертації «**Органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб у цивільному процесі України**» за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в **Національній академії внутрішніх справ, МВС України, м. Київ.**

Науковий керівник – **Ірина Боровська**, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП Національної академії внутрішніх справ.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Робота є першим комплексним дослідженням інституту органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб у цивільному процесі України після набуття чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 3 жовтня 2017 року № 2147-VIII. За результатами проведеного дослідження сформульовано й обґрунтовано, а також додатково аргументовано низку наукових положень і висновків, які винесено на захист, зокрема:

вперше визначено, що процесуальною формою участі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, є сукупність передбачених законом процесуальних дій відповідних учасників справи, які обумовлені особливостями виду цивільного судочинства (позовного, наказного, окремого провадження), в порядку якого розглядаються справи за їх участю, загальних і спеціальних цивільних процесуальних прав та обов'язків таких органів та осіб, що спрямовані на досягнення мети такої участі – ефективного захисту прав, свобод та інтересів інших осіб або державних чи суспільних інтересів;

вперше аргументовано, що процесуальна форма участі кожного окремого суб'єкта, що входить до складу органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, визначається передбаченими законом формами вступу у справу (звернення до суду з позовом (заявою) за власною ініціативою, вступ у справу, провадження в якій відкрито за позовом іншої особи, залучення судом до участі у справі або участь у справі за своєю ініціативою для подання висновків), а також підставами та повноваженнями такого суб'єкта здійснювати відповідні функції у цивільному процесі;

вперше обґрунтовано, що підстави звернення та процесуальна форма участі прокурора в цивільному судочинстві обумовлюються критерієм «захист інтересу», що диференціюється на «захист інтересів особи», «захист суспільних інтересів» і «захист інтересів держави», останній з яких визначається законодавчо встановленими функціями та повноваженнями прокурора, а також предметом спірних правовідносин (у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави);

вперше доведено, що поняття «неспроможність викривача самостійно захистити свої порушені чи оспорювані права» є оціночним, може тлумачитися за аналогією зі зверненням до суду в інтересах інших осіб Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або прокурора, а саме як існування обставин, які свідчать про фізичний стан, немічність, похилий вік, матеріальне становище тощо, що унеможливають самостійно здійснювати викривачем

захист своїх інтересів у суді.

За своїм змістом дисертація відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затверджених наказом міністерства освіти та науки України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 8 наукових публікацій за темою дисертації, серед яких чотири статті у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань у галузі юридичних наук, а також у восьми тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах і засіданнях круглих столів. У наукових публікаціях у повній мірі обґрунтовуються отримані наукові результати відповідно до поставленої мети:

1. Сидоренко Н. О. Проблеми правового регулювання участі прокурора у цивільному процесі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. № 73 (1). С. 104–111. (Серія «Право»). URL : <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/11/20.pdf>.

2. Сидоренко Н. О. Цивільна процесуальна правосуб'єктність органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. *Право і суспільство*. 2023. № 6. С. 108–114. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/6_2023/16.pdf.

3. Сидоренко Н. О. Участь у цивільному процесі Національного агентства з питань запобігання корупції. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 12. С. 133–136. URL: http://lsej.org.ua/12_2024/31.pdf.

4. Сидоренко Н. О. Еволюція правового регулювання інституту органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2025. № 1 (31). С. 564–580. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/issue/view/315/415>.

У дискусії взяли участь члени разової спеціалізованої вченої ради та висловили зауваження:

Офіційний опонент – доктор юридичних наук, професор **Бичкова Світлана Сергіївна**, Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, головний науковий співробітник відділу проблем приватного права та процесу, виступила без зауважень.

Офіційний опонент – кандидат юридичних наук, доцент **Угриновська Оксана Іванівна**, Львівський національний університет імені Івана Франка, доцент кафедри цивільного права та процесу, виступила без зауважень.

Рецензент – кандидат юридичних наук, доцент **Петровський Андрій Володимирович**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри

цивільного права та процесу, виступив із побажанням, історичні етапи еволюції правового регулювання інституту органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, у цивільному процесі України доцільно було б передбачити в рубриці вперше наукової новизни отриманих результатів дослідження.

Рецензент – доктор філософії з галузі знань «Право», доцент **Калінюк Анжела Леонідівна**, Національна академія внутрішніх справ, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін, виступила без зауважень.

Голова ради – доктор юридичних наук, професор **Чурпіта Ганна Вікторівна**, Національна академія внутрішніх справ, професор кафедри цивільного права та процесу, виступила із зауваженням, в пункті наукової новизни, дістало подальший розвиток, ви даєте визначення поняття цивільної процесуальної правосуб'єктності органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, як передумову виникнення цивільних процесуальних правовідносин, що передбачає можливість звернення таких органів та осіб до суду з позовом (заявою) в інтересах інших осіб або державних чи суспільних інтересах на підставах та в процесуальній формі, визначених законом, набуття ними відповідного цивільного процесуального статусу, що охоплює загальні та спеціальні процесуальні права та обов'язки, а також у випадках, встановлених цивільним процесуальним законодавством України, його зміни на статус позивача та складається з двох елементів – цивільної процесуальної правоздатності та цивільної процесуальної дієздатності, остання з яких включає цивільну процесуальну відповідальність. На мій погляд дане положення дещо суперечить класичним нормам наукової доктрини щодо визначення цивільно-процесуальної правосуб'єктності, яка є передумовою набуття цивільно-процесуального статусу і яка є здатністю бути носієм прав і обов'язків, здатністю набувати обов'язки, але не дорівнює наявності цих прав та обов'язків.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Сидоренко Наталії Олександрівні** ступінь доктора філософії з галузі знань «Право» за спеціальністю **081 «Право»**

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова
разової спеціалізованої вченої ради

Лідиє засвідчує
факт виступу в дискусії з дисертацією
з посвідченням члена ради ВКЗ
Р.В. Ташев

Ганна ЧУРПІТА
ДЛЯ
ДОВІДОК

